

6.

**Kongens Livregiment til Fods' Deltagelse i
Fyens Gjenerobring 1659.**

Af C. L. Løvenskiold.

(Supplement til Efterretninger om den Kgl. Livgarde til Fods
af samme Forfatter.)

Naar der i den Instruction, som den 23de September 1659 udfærdigedes for Feltmarskal Schack ¹⁾ i Anledning af den da forestaaende Expedition til Fyen, bl. a. siges, at han skal medtage de af Frederik Ahlefeldt fra Femern til Kjøbenhavn førte 6 Compagnier, da er det først igjennem Schacks Commentar til Instructionen, som er bilagt denne, at man kommer til Kundskab om, hvilke disse 6 Compagnier vare, nemlig 2 af Livregimentet til Fods' og 4 af Claus Ahlefeldts Fodregiments, det forhenværende Gyldenløveske Regiment. De øvrige af Livregimentets og Claus Ahlefeldts Fodregiments Compagnier, som endnu befandt sig i Holsten, kunde han, naar han ankom til Kiel, trække til sig, saafremt de kunde undværes i Holsten, eller andre henlægges dér i deres Sted.

Sammenholdes dette med en Deel af Generalfeltmarskal Ebersteins Correspondance ²⁾, navnlig med Kong Frederik den 3die, samstemmer det ret vel med Ebersteins Udtalelser om, at han har modtaget Kongens Skrivelser af 19de og 31te Marts 1659 samt af 2den, 3die og 8de April s. A., ved hvilke Kongen bl. a. befalede, at Capitain Alardus Syrich skulde ansættes som Major ved Kongens Livregiment til Fods, samt at han tilligemed sit Compagni — 7de Compagni, 75 Hoveder, af Oberst Gyldenløves forhenværende Fodregiment ³⁾ —, Capitain Knarrendorffs eller Narrendorffs ⁴⁾ Compagni, 208

¹⁾ Rigsarkivet, indkomne militaire Sager 1658—1659.

²⁾ Kriegsberichte des Königl. Dänischen General-Feldmarschalls Ernst Albrecht von Eberstein aus dem zweiten schwedisch-dänischen Kriege. Herausgegeben von L. F. Freiherrn v. Eberstein, zweite Ausgabe, 1891.

³⁾ Rigsarkivet, indkomne militaire Sager, Febr. 1659.

⁴⁾ Christopher Wilhelm Warendorff?

Hoveder ¹⁾, dengang henhørende til Garnisonen i Rendsborg, samt Capitainerne Lüderwaldts og Peter Jacobsens (Top) Compagnier, respect. 108 og 111 Hoveder ²⁾, begge henhørende til det Tiloversblevne af Oberst Volmer Lykkes jydsk nationale Fodregiment, skulde afgaa til Kjøbenhavn til Forstærkning af Kongens Livregiment til Fods, der havde haft en Del Tab under Byens Beleiring. Af Schacks Forklaring fremgaar, at 2 af disse Compagnier ere blevne overførte til Kjøbenhavn, men at dette ikke var skeet med de 2 øvrige Compagnier, som ved Schacks Ankomst til Kiel bleve tagne ombord i Flaaden, saa at altsaa alle de 4 nævnte Compagnier kom til at deltage under Schack i Landgangen paa Fyen.

Til at commandere det danske Infanteri under Schack var udseet Livregimentets Oberst, Generalmajor Frederik Ahlefeldt ³⁾, men da denne forinden Expeditionens Afgang fra Kjøbenhavn ansattes den 28de September som fungerende Commandant i denne Fæstning istedetfor Generalmajor Joachim v. Breda, der paa Grund af Svagelighed fritoges for denne Tjeneste ⁴⁾, forandredes formentlig denne Bestemmelse derhen, at Oberst Heinrich Volrath Both overdroges Ledelsen af Expeditionens danske Infanteri; ialtfald nævnes i en trykt Relation om de Allieredes Fremmarsch mod Nyborg ⁵⁾ Both som Fører af dette Infanteri ⁶⁾. H. V. Both var Oberst over et Fodregiment, der deltog i Kjøbenhavns Forsvar; Regimentet fremviste ved Mønstringen den 1ste December 1658 en Styrke af 128 Menige, fordelte paa 5 Compagnier, og havde Post afvexlende paa Christianshavn og i Kastellet, hvor det sammen med flere af Kongens Livregiments Compagnier forsvarede dette og Terrainet derfra henimod Østerport.

¹⁾ Rigsarkivet, indkomne militaire Sager, Febr. 1659.

²⁾ *ibid.*

³⁾ Kgl. Ordre ^{20/9} 1659, sjæll. Tegn. Nr. 1313, Folio 445.

⁴⁾ Sjæll. Tegn. 1659, Nr. 1370 og 1371, Folio 462.

⁵⁾ Kriegsb. d. k. dän. Generalfeldm. E. A. v. Eberstein etc., Side 236 ff., Nr. 186.

⁶⁾ Kriegsb. d. k. dän. Generalfeldm. E. A. v. Eberstein etc., Side 220, Nr. 178. Conf. S. A. Sørensen: Kjøbenhavns Beleiring og Fyens Gjenerobring, Side 160.

Det kan altsaa ansees for givet, at de ovenfor nævnte 4 Compagnier vare, efter at være indlemmede i Livregimentet til Fods, nærværende under Commando af Oberst Both ved Schacks Angreb paa Kjerteminde, og at de derefter have været med paa Marschen til Odense og derfra til Valpladsen ved Nyborg. Ved Kjerteminde faldt Major Syrich, og i hans Sted forfremmedes Capitain Warendorff (Knarrendorff? Narrendorff?) den 12te November 1659 til Major ved Livregimentet. Ifølge en af Syrichs Enke, Elisabeth von dem Hoffe, til Kong Frederik den 3die indgiven Ansøgning ¹⁾ havde hendes afdøde Ægtefælle, hvis Navn hun skriver „Zürich“, paa Ansøgning og Bekostning af Kong Frederik den 3dies Kammertjener Jacob Petersen, med stor Moie og Arbeide oprettet et Compagni, under Krigen commanderet dette til Tilfredshed og, efterat være bleven beæret med Majors Charge ved Kongens Livregiment til Fods, mistet Livet ved Angrebet paa Fyen. Om der imidlertid under Oberst Boths Commando har henhørt mere end Livregimentets 4 Compagnier sees ikke, men rimeligviis har derunder ogsaa været indbefattet de 4 Compagnier af Claus Ahlefeldts Fodregiment, som det i Schacks Instruction af 23de September 1659 paalagdes ham at medtage fra Kjøbenhavn, muligen ogsaa de øvrige Compagnier af samme Regiment, hvilke det henstilledes til Schack at tage ombord i Flaaden ved Nærværelsen i Kiel. I den ovenberørte Relation om Slaget ved Nyborg anføres kun under Et, som commanderet af Both, „Jhr. Königl. Maj. eigenen Fuszvölkern und 2 Stücken“, og disse indordnedes mellem forskellige Rytterafdelinger paa de Danskes høire Fløi, der commanderedes af Generallieutenant Hans Ahlefeldt. Med disse Tropper lykkedes det Ahlefeldt at passere et foran Stillingen værende Vandløb og at trænge den svenske venstre Fløi henimod Nyborg, hvorved det svenske Infanteri, der indtog Fløiens Centrum, blottedes for det polske Rytteris Flankeangreb og for Størstedelen nedhuggedes eller toges tilfange. Under denne de Danskes Frem-

¹⁾ Rigsarkivet, indkomne militaire Sager, 2det Halvaar 1660. Nr. 257.

rykning faldt bl. a. Oberst Both og Major Warendorff. I den Sidstnævntes Sted udnævntes formentlig Capitain Peter Jacobsen (Top) til Major ved Livregimentet, ialtfald gjenfindes han nogle Maaneder senere beklædende denne Charge i Regimentet. Den 31te December 1659 udgik Kgl. Ordre til Jørgen Krabbe og Jochim Frederik Vind om at registrere afgangne Oberst Boths Bo ¹⁾.

Efter Afslutningen af Expeditionen til Fyen ere de af Livregimentets Compagnier, der havde deltaget i denne, blevne forlagte til Jylland, hvor de i Mai Maaned 1660 vare indkvarterede i Aarhus og Horsens med en Styrke af 350 Mand ²⁾. Ifølge Feltmarskal Schacks Skrivelse til Kong Frederik den 3die, dateret Uetersen 12te Februar 1660 ³⁾, bestemtes det, at der af Tropper i Jylland og Fyen skulde bl. a. deltage 4 Compagnier af Kongens Livregiment til Fods i en Expedition mod Bremen, men da denne blev opgiven, og Krigsraadet i Kjøbenhavn senere bestemte, at nogle af Livregimentets Compagnier skulde forlægges til Nakskov og Nykjøbing, er dertil sandsynligviis valgt de i Jylland værende Compagnier, hvilket fremgaaer af en Ligning af 2den December 1660 over Indkvarteringen paa Lolland ⁴⁾, ifølge hvilken der i Nakskov og Omegn paa den Tid fandtes følgende af Livregimentets Compagnier: Major Peter Jacobsens (Top) og Capitainerne Peter Brandts, Peter Jensen Torps og Lüderwaldts Compagnier.

Ved den Forstærkning, der var bleven tilført Livregimentet ved Tilgangen af de fra Holsten, senest fra Jylland komne Compagnier, var Compagniernes samlede Antal voxet til 12. Ved den almindelige Reduction af Hæren efter Krigens Slutning indskrænkedes imidlertid Compagnierne til 8, og blandt Capitainerne ved disse forefindes i October 1661 ikke mere Major Peter Jacobsen Tops eller Capitain Lüderwaldts Navn.

¹⁾ Sjællandske Tegnelser 1659, Nr. 1781, Folio 582.

²⁾ Rigsarkivet, indkomne militaire Sager, Mai 1660, Nr. 70 og 71.

³⁾ Rigsarkivet, indkomne militaire Sager, 1ste Halvaar 1660, Nr. 6.

⁴⁾ Rigsarkivet, indkomne militaire Sager, 2det Halvaar 1660, Nr. 385.